N°. 57 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Donderdag 8 Maart.

Frankrijk.

Parijs, den 5den Maart.

In de zitting der kamer van afgevaardigden heeft de heer *Debelleyme* heden, namens de commissie, rapport uitgebragt op de van gouvernementswege gedane aanvraag van anderhalf millioen voor geheime fondsen. De commissie had zich met het onderzoek bezig gehouden, of de gevaren, die vroeger het toestaan dier gelden vereischten, niet opgehouden hadden; doch had ingezien, dat zoo de openlijke tegenstand beteugeld was, de partijen nog steeds in het duister woelden; de geheime fondsen hadden menigmaal gestrekt om snoode ontwerpen te voorkomen; men moest de ministers niet zonder wapenen laten; het bestaan der republikeinen bleek nog altijd uit de geschriften door hen uitgegeven; zelfs de amnestie had hunnen haat niet verzoend; de gesteldheid van het schiereiland vorderde bovendien dat er een wakend oog wierd gehouden; de commissie stelde derhalve de aanneming van het ontwerp voor, zonder eenig amendement. De discussie werd op aanstaanden maandag gesteld. De kamer ging daarna over tot de voortzetting der discussie van het ontwerp betreffende de departementale raden. — In den aanvang der zitting bragt de heer *Jussieu* rapport uit op een verzoek om den heer *E. de Girardin* regterlijk te vervolgen; het gevoelen der commissie was geweest om die vergunning te weigeren. — Omtrent het voorstel van den heer *Annisson Duperron*, opzigtelijk de houtvellingen op de bergen, werd het adjournement uitgesproken.

De kamer der pairs heeft heden het ontwerp goedgekeurd voor den afstand door de stad Parijs van een gedeelte gronds grenzende aan het hotel der Invaliden en heeft daarna beraadslaagd over een ontwerp voor de policie van het voerwezen op de groote wegen.

— Men zegt dat er in de jongste dagen omtrent 175 mandaten tot het doen van huiszoekingen en tot het in bewaring nemen van personen zijn afgegeven; onder anderen zijn gearresteerd de heeren *Barbes* en *Bernard*, vroeger verdedigers van de aangeklaagden van april. Gisteren is eene huiszoeking gedaan in de bureaux van het *Journal du peuple*, maar dezelve heeft tot niets geleid.

— Ten gevolge van de aankomst gisteren en eergisteren op het bureau van de buitenlandsche zaken van koeriers uit Rome en Napels, die men zegt dat belangrijke depeches hebben overgebragt, heeft het gerucht van nieuwe onlusten op het eiland Sicilie zich alhier verlevendigd. Iets zekers is echter niet bekend; een gerucht, waarschijnlijk hier gesmeed, wil dat de vrienden van den Prins *van Capua*, dezen jongen vorst tot koning van Sicilie wilden proclameren.

— De door zijn hevig geschrijf in de dagbladen berucht gewor- den *Henri Fonfrede* bevindt zich reeds sedert eenigen tijd in de hoofdstad, doch schijnt zich thans, op aanraden zijner vrienden of op aanmaning van hooger hand, van eene verdere polemiek te onthouden. Hij is thans meer bijzonder met eene zending belast, die op den spoorweg van Parijs naar Bordeaux betrekking heeft.

— De meeste bladen der hoofdstad behelzen heden uittreksels van een arbeid des heeren *Guizot*, de godsdienst ten onderwerp hebbende, welk stuk in het eerstvolgend nommer van de *Revue Française* moet opgenomen worden.

— Van de spaansche grenzen verneemt men, dat don *Carlos* in den namiddag van den 25sten Februarij zijnen intogt te Estella gedaan heeft, onder het losbranden van het geschut, het luiden der klokken en het gejuich der bevolking. Hij had behalve zijne ministers en generaals, aan zijne zijde een paar personadjen, die gezegd werden gezanten van de noordsche mogendheden te zijn.

— Uit Bayonne wordt van den 2den geschreven, dat de opperbevelhebber *Espartero* in den loop der maand Februarij een aantal marschen en contramarschen gemaakt heeft, waarvan het doel niet te raden was. Na snel van Logrono naar Orduna te zijn getrokken, is hij den 19. te Miranda gekomen, van waar hij den 20sten naar de Encartaciones getrokken was. Twaalf batailjons karlisten volgden zijne bewegingen steeds op gelijken afstand. Het overige hunner magt is in de omstreken van Estella geconcentreerd.

In Katalonien zouden de zaken der christinos verbeterd zijn, vermits de karlistische generaal *Urbistondo*, die het bevel aldaar voerde, naar Tolosa terug ontboden werd en op don *Carlos* last in verzekerde bewaring werd genomen. De overige karlistische chefs over welke don *Carlos* ontevreden was blijven steeds in de gevangenis of zijn gebannen geworden. *Guergue* is de eenige zijner vroegere bevelhebbers die niet in ongenade is gevallen; in de overige deelen van Spanje zijn het alleen *Cabrera* en *Basilio Garcia* die zich van de karlistische chefs een' naam van eenig belang hebben verworven.

Een los gerucht te Bayonne, hield, dat de brigadier *Diego Leon* weder eenig voordeel op *Basilio* zou hebben behaald.

— Uit Madrid schrijft men van den 24sten Februarij, dat de overwinning van *Flinter* nog het onderwerp der gesprekken uitmaakte. De kanunniken te Toledo hadden een *te Deum* in de hoofdkerk doen zingen, waarbij *Flinter* zelf tegenwoordig was geweest; de zegevierende held had tranen van weemoed geschreid, dat hij de bende van *Jara* kon verdelgen, zonder zelf een enkel man te verliezen!

Volgens de berigten uit Madrid hield *Basilio Garcia* zich in de sierra van Segura op; zijn marsch werd door de geweldige regenbuijen die in de laatste dagen gevallen waren vertraagd.

Men was te Madrid voor de stad Gandesa beducht, welke plaats *Cabrera* op nieuw belegerde.

Bij de cortes waren onderwerpen aan de orde, die, men dacht, dat tot levendige beraadslagingen zouden leiden; daaronder behoorden de aanvraag van den infant don *Francisco* om in den senaat te worden toegelaten; de nieuwe wet op de municipaliteiten die alle oude voorregten afschafte; en eindelijk de voortduur van de tienden.

— Ter beurze sprak men heden van een nieuw plan van conversie, hetwelk bestaan zou in het converteren der 5 pCt. renten in 3½ pCt. tegen den koers van 82. Zulks maakte eenigen indruk; de koers der binnenlandsche renten was intusschen flaauw. In de spaansche fondsen werd heden eenige meerder levendigheid opgemerkt. Men zeide dat de engelsche bankier *Ricardo* met den nieuwen spaanschen gezant *d'Espeja* in onderhandeling was over eenige schikking betrekkelijk de spaansche schuld. De notering was heden. (5 Maart) 5 pCt. 109,40; 3 pCt. 79,60; Nap. renten 99,65; Sp Ardoin 19⅞; Portugal 18¾; Belg. L. 102½.

Duitschland.

Frankfort, den 3den Maart.

Uit Hanover wordt gemeld, dat de regerende hertog van Brunswijk den 1sten dezer te Hanover aangekomen is, en aan een der Koninklijke paleizen afgestapt. De aanleiding tot de komst van den Vorst was de verjaardag van H. M. de koningin. Bij die gelegenheid heeft het korps officieren van het garnizoen des avonds aan H. M. eene serenade gegeven, welke opgeluisterd werd door eenige honderde toortsen. Des morgens deden al de klokken het *God save the King* hooren, en kondigde daarna het geschut het feest aan. Eene deputatie uit de beide kamers kwam H. M. geluk wenschen; des avonds is er een groot bal en souper ten hove geweest.

— Volgens eene officiele opgave, zijn van de 73 leden der tweede kamer van de Standenvergadering tot dusverre slechts 54 aanwezig. Het ontbreken der 19 is meerendeels het gevolg van het vernietigen der verkiezingen door de regering, en van het niet kiezen door de kieskollegien. Onder de steden die niet vertegenwoordigd worden, zijn de steden Hanover, Munden, Luneburg, Buxtehude, Osnabruck, Hildesheim, Emden, Norden en Leer. Voorts ontbreken afgevaardigden van de hoogeschool Göttingen, van het graafschap Hohnstein, van de kleine Osnabrugsche steden, alsmede van de grondbezitters in het Vorstendom Osnabruck van de grondbezitters in het graafschap Bentheim, enz. — De 61 leden, waaruit de eerste kamer bestaat, zijn bijna allen opgekomen.

— Naar sommige Duitsche bladen melden heeft thans ook de aartsbisschop van Posen, in een brief aan Z. M. den Koning van Pruissen diens handelwijze jegens den Keulschen Aartsbisschop afgekeurd, en gezegd dat de laatste niets anders gedaan heeft, dan aan de pauselijke breven betreffende de gemengde huwelijken getrouw te blijven. Te Berlijn zou men beginnen te [illegible] dat het tot geene schikking met den Pauselijken Stoel [illegible] en dat derhalve de Pruissische gezant te Rome [illegible] zou worden.

— Volgens berigten uit Napels van den 15den Februarij had daar in den nacht van den 13den op den 14den een [illegible] gewoed, waardoor aan de havenwerken eene schade [illegible] was, die men op verscheiden honderd duizend ducati begrootte. Van het begin des jaars af, had men te Napels [illegible] over zeer slecht weder te klagen gehad [illegible], dat alle straten der stad in beken veranderd [illegible].

— In berigten uit Zara werd weder [illegible] der bevolking in Bosnie tegen de Turksche [illegible]

— Volgens een schrijven uit Odessa van den 10den Februarij [illegible] dooi met eenen zuidenwind aldaar sedert eenige dagen ingevallen

het ijs was in de haven verminderd, zoodat men dacht dat de vaart eerlang zoude open komen.

— Z. K. H. de Prins *Max* van Beijeren is den 9den Februarij in den Piraeus aangekomen en heeft zich den 12den van Syra naar Alexandrië ingescheept.

— Te Weenen waren den 24sten Februarij de 4 pCt. Met. 102⅛.

Nederlanden.

Breda, den 7den Maart.

De jongste van regeringswege bekend gemaakte rivierberigten houden, dat de Rhijn den 3den dezes te Keulen sedert het laatste etmaal 2 voet 3 duim (0,706 el) gewassen was; de rivier was met drijfijs bedekt. Te Rees was het water den 3den vallende. Eene der doorbraken in den regter Rhijndijk bij die stad had eene lengte van 50 roeden of 188 ned. ellen. Te Emmerik zat het ijs in den namiddag van den 4den nog vast.

Aan het Beneedenpijk was den 4den het ijs even in beweging geweest, terwijl aan het Spijksche veer het water open lag. De groote ijsdam nabij Lobith zat nog altijd vast, doch beneden denzelven is het ijs in het Bijlandsche kanaal opgeruimd tot in den Waalmond nabij Hulhuizen. Ook in dat gedeelte van de Waal is het ijs den 4den van tijd tot tijd in beweging gekomen; te Hulhuizen was het water bij afwisseling rijzend en dalend. Men verwachtte aldaar toen elk oogenblik den ijsgang, en hield het voor eene gunstige omstandigheid, dat het ijs reeds in den loop van den 4den in het Pannerdensche kanaal geheel is opgeruimd, waardoor bij den naderenden ijsgang op de Waal, de Nederrijn en Lek waarschijnlijk zouden openkomen.

In den Nederrijn te Arnhem dreef den 4den en gedurende den volgenden nacht eene massa ijs voorbij. Ook te Driel is daardoor het ijs in beweging gekomen, en meer benedenwaarts doorgedrongen.

De IJssel moet, volgens de ontvangene berigten, reeds nagenoeg geheel van ijs bevrijd zijn. Te Westervoort kwam den 5den des morgens slechts weinig drijfijs voorbij. Te Doesburg liep bij een geringen was, de waterkeering tot den Oldenhavenschen dijk over, waardoor de lage deelen van Drempt overstroomd werden. Andere naburige dijken werden door opkistingen tegen het overloopen beveiligd; maar de ringdijk van Hummelo was reeds bezweken. De Bandijk te Brummen was, met eenen waterstand van 5,20 el De gaan overloopen, waardoor het geheele veld en een deel der gemeente overstroomd waren. De overlaat in den Kanonsdijk werkte over de geheele lengte en had veel van den overloop te lijden. Te Zutphen, Deventer en Wijhe was de rivier reeds den 4den, met geringen was, bijna geheel zonder drijfijs.

Op de Lek is het ijs den 4den en 5den op onderscheidene punten in beweging geweest, en gedeeltelijk doorgedreven. 's Namiddags van den 5den zat hetzelve echter te Vreeswijk weder vast. De waterstand was toen aldaar 2,16 el onder het noodpeil, hetgeen een aanwas van 5 duim in het laatste etmaal bewees.

Volgens een berigt uit Woudrichem van den 5den 's namiddag, was de Merwede toen, met uitzondering van wakken aan de noordzijde dier rivier, nagenoeg geheel van ijs bevrijd. Het ijs is door de Bakkerskil en het Noordendiep met ijs digt gebleven.

— Omtrent de uitgestrektheid der overstrooming in sommige streken van Gelderland, aan de regterzijde van den IJssel, ten gevolge der doorbraken in den regter-rijndijk bij Rees, worden de volgende berigten, uit Arnhem, van den 5den Maart, medegedeeld:

In het district Zevenaar zijn de gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar, Angerlo, Didam, Bergh, Wehl en Gendringen geheel of voor een groot gedeelte overstroomd. Ongelukken schijnen er niet bij te zijn voorgevallen. Eene commissie van onderstand te Zevenaar is werkzaam om in de behoeften der noodlijdenden te voorzien. In verschillende Heemraads-posten van den Lijmerschen polder, is het bijna onmogelijk geworden, om de noodige personen voor de dijkwachten te verkrijgen, daar het meerendeel der ingezetenen zich rondom in het water bevindt.

Te Doesburg is schade aan bruggen veroorzaakt door het ijs, dat met het vloedwater werd medegevoerd. De langebrug over Broekhuizers water aan de Ooijpoort, welke afgebroken werd, is weggezonken, doch de geheele bovenkleeding is nog geborgen en een gedeelte van de jukken, die tegen den ijsbok aan de koepoort aandreven, is opgevischt. Ook schijnt een der hoofden van de schipbrug te Doesburg te zijn weggerukt. Ten gevolge van het overloopen van den Ellekomschen dijk heeft de communicatie tusschen Doesburg en Ellekom, door middel van schuiten plaats. [illegible] gedeelten van Steenderen, Hengelo, Keppel, Drempt en het Hummelosche broek is mede overstroomd. De dijk van Kijkuit bij Doesburg, mitsgaders de Oldenhaafsche, Hoogkeuensche en Oldenburgsche dijken loopen over, waardoor ook het groote gedeelte van het Zijderveld overstroomd wordt.

[illegible] en landerijen in de omstreken van Doetinchem [illegible] in die stad zijn door het vloedwater [illegible]. Eene commissie van onderstand is ook daar werkzaam, om te voorzien in de behoeften van menschen en vee, die uit het [illegible] naar de stad zijn gevlugt, of met reddings[illegible] daarheen gebragt worden, terwijl aan een groot aantal personen, die nog in hunne [illegible] hoogte onder water gezette huizen [illegible] dagelijks de noodwendigste levensmiddelen [illegible] toegevoerd. De brug over den Ouden IJsel bij Doetinchem [illegible] door het ijs geteisterd en gedeeltelijk weggedreven.

Bij die stad heeft in den namiddag van den 2den het volgende ongeval plaats gehad. Van de zoogenaamde hoop kwam toen een bootje aanvaren, waarin zich de pastoor der R. K. gemeente, de heer *Tijssen*, en de personen *van Tiemes* en *van der Mersch* bevonden. Dit bootje sloeg door den sterken stroom om. Door spoedig aangebragte hulp uit de stad was het mogelijk, den pastoor en *Tiemes* te redden, doch *van der Mersch* was reeds gezonken, en kon niet tijdig genoeg opgevischt worden, om hem het leven te doen behouden.

De landen onder Terberg en het lage gedeelte van Sivolde zijn mede onder water gezet. Sommige ingezetenen hebben daar hunne huizen moeten verlaten. Er zijn echter geene ongelukken voorgevallen: de menschen hebben zich tijdig genoeg kunnen redden en ook nog hunne goederen kunnen bergen. De zoodanigen, die niet bij kennissen of vrienden onder dak hebben kunnen komen, zijn door de zorg van het gemeente-bestuur gehuisvest.

In den morgen van den 2den Maart had het vloedwater Warnsveld reeds bereikt. Om elf ure liep het over den Baakschen dijk. De ingezetenen hebben zich tijdig kunnen redden. De Voorsterdijk is in den namiddag van den 5den overgeloopen, en den Kanonsdijk is mede voor een gedeelte overstroomd. De straatweg naar Deventer is bij den Laatsten Stuiver overgeloopen. Van ongelukken, aan menschen of vee overgekomen, is niets bekend geworden.

— De *Dusseldorfer Zeitung* berigt, dat in verscheidene meer bovenwaarts aan den Rhijn gelegen plaatsen, vooral bij Uerdingen en te Worringen door den ijsgang en hoogen waterstand groote schade is aangerigt. Laatstgenoemde plaats is ten gevolge van een dijkbreuk geheel overstroomd. Vele huizen zijn er erg beschadigd, sommige geheel vernield; de bewoners hebben al hunnen wintervoorraad en beestenvoeder verloren, en zien door het overstroomen van eene groote uitgestrektheid hunner met winterkoren bezaaide velden ook hunne hoop op den volgenden oogst te deele te leur gesteld.

— In de Dordrechtsche Courant leest men:

„Het ijs, na Vrijdag avond laat voor Rotterdam grootendeels opgebroken te zijn, is ook hier voor de stad Zaturdag op den middag voor het eerst tot aan de Blaauwpoort, daarna achtervolgelijk bij velden hooger opgebroken, en thans geheel aan het doordrijven; zoodat benedenwaarts, daar het Mallegat en de Kil zich mede ontlast hebben, het water open is, en hier heden ook reeds een vaartuig van Tholen aangekomen is. In de Noord en voor Sliedrecht blijft het ijs nog hangen."

— De ijsgang in de zuiderzee heeft tusschen Spakenburg en Nijkerk eenige schade aan den dijk veroorzaakt. Met een noordwesten wind is een ijsdam in den zeedijk geschoten, is door denzelven heen gegaan en heeft een huis achter den dijk gedeeltelijk vernield. Met groot gevaar hebben de bewoners zich zelve en hunne vee kunnen redden. Op eenigen afstand is eene massa ijs over den dijk geslagen en een ijsdam in de Nijkervaart geschoven.

— Te Doetinchem en Zevenaar zijn van gouvernementswege commissien benoemd om in den nood der behoeftigen te voorzien.

— Zondag nacht is Z. K. H. de prins *van Oranje* uit de residentie naar Tilburg vertrokken.

— Heden middag (Woensdag) ten half twee ure, zal eene openbare zitting van de tweede kamer der Staten-Generaal plaats hebben.

— Uit 's Hage meldt men het volgende: Men verneemt dat het Stedelijk bestuur, door de milddadigheid van Zijne Majesteit en de liefdadige bijdragen der ingezetenen daartoe nogmaals in staat gesteld, aan de heeren leden van het algemeen armenbestuur ten slotte eene som van *negen honderd gulden* heeft doen geworden, ter verdere uitdeeling onder de behoeftigen.

De discussie over de wet op de jury eergisteren in de kamer der belgische vertegenwoordigers gerezen, alvorens tot de tweede en definitieve stemming overgegaan werd, is in die zitting niet kunnen ten einde gebragt worden en gisteren voortgezet. In de zitting van Maandag heeft de heer *Verhaegen* zich tegen de tusschenkomst van het openbaar ministerie verzet; de heer *Dumortier* bestreed het stelsel van zuivering der gezworenen; de heer *Deschamps* wilde de keus der gezworenen aan de gedeputeerde staten geheel laten verblijven; de heeren *de Brouckere*, *de Behr*, *Raikem* en de minister van justitie verklaarden zich voor het ontwerp zoo als het afzonderlijk door de kamer aangenomen werd.

[illegible] gisteren hare zittingen hervatten. [illegible] te Mons [illegible] dezer overleden de heer [illegible], de vader [illegible] van de regtbank in die stad.

— De baron *de Stassart* heeft dezer dagen van den Koning van Zweden de order van de Poolsche star met eenen eigenhandigen brief van Z. M. ontvangen.

— De bekende *Brown*, uit het paardenspel van den heer *Baptiste Loisset*, heeft eergisteren bij het doen zijner kunstoefeningen het been gebroken.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (6 Maart) waren genoteerd: Belg. 102¾; O. Met. 106; Sp. Ard. 18¼; Diff. 5⅝; Nap. 93¾; Rom. L. 101; Cert. te Antw. [illegible]; Braz. 18¼. — Wisselkoers op Amst. en Rott. ⅞ pCt verlies.

HET SLAGVELD BIJ WATERLOO.

Naauwelijks heeft zich de mare verbreid dat het in Frankrijk schijnt bepaald te zijn, dat er in de velden van Waterloo een gedenkteeken ter eere der gesneuvelde Fransche krijgers zal worden opgerigt, tegenover het Nederlandsche monument, of allerlei oordeelvellingen worden er gehoord, en het mangelt vooral niet aan afkeuring en aan teekenen van verontwaardiging. Er hangt intusschen hier veel af, uit welk oogpunt de zaak beschouwd wordt, en het moge dan dezen of genen heethoofdigen of opgewondenen politicus vreemd in de ooren klinken, wij keuren de oprigting van zoodanig gedenkteeken niet af. Hoe, de Franschen zouden op het slagveld der overwinning, die Europa van den geesel der overheersching bevrijdde, een gedenkzuil mogen oprigten? En waarom toch niet? Verre van ons dat wij deelen in de manier van voordragt dier eeuwig gedenkwaardige daadzaak, gelijk de Franschen gewoon zijn, alsof er op den veldslag bij Waterloo geene overwonnenen geweest zijn. De hoogleeraar *Cousin* moge voor de Fransche jongelingschap, onder levendige toejuiching, dien strijd hebben voorgesteld als een strijd van beginsels, waaruit voor de Franschen het charter zegevierend het hoofd opstak boven het militair despotismus, en in vervoering uitroepen: *Non, il n'y avait pas de vaincus*; wij voor ons zien in den veldslag een strijd tusschen den geest van overheersching der Fransche Natie, en het zich daaraan ontrukkende Europa geen bloote kamp van tegenover elkander gestelde beginselen, maar wel die van personen en volken, die het inveeren van strijdige leerbegrippen en de gevolgen daaraan verknocht hebben afgeweerd; de bloedige zegepraal der Engelsche, Hollanders en Duitschers op de Franschen bevochten, heeft wel inderdaad de laatsten overwonnen, en hun overmoed gefnuikt. Maar zou dit ons moeten beletten om hulde te doen aan verdienste ook bij eenen vijand. Waren de verslagenen op het slagveld geene helden? Verdienen zij geenen eerlijken grafterp? Verdient die worsteling ook van de zijde des vijands geen gedenkzuil? Waren zij geene helden geweest, de overwinning zou zoo bloedig niet gekocht, zoo langduriglijk niet betwist geweest zijn? En werden de beide legers niet aangevoerd door de grootste veldheeren hunner eeuw? Toen de Voorzienigheid toeliet dat de zege ons streven naar onafhankelijkheid en vrijheid, ons pogen tot herstel van den Europeschen vrede bekroonde, was toen niet de kans op gelukkiger uitslag schier geweken van onze zijde? Eere dien eere toekomt. Na zoo lang tijdverloop past het de driften geen gehoor te geven. Misschien zullen er zijn, die oordeelen dat een gedenkteeken voor de gevallene Franschen op de velden van Waterloo; eene in bezitneming van Belgie is, maar moet men eene herinnering aan geledene verliezen weeren, omdat deze of geene dweeper in dit monument een spoorslag tot nieuwe dwalingen zou vinden, en een roepstem daaruit meent te hooren opgaan, die aanmaant tot oorlog? Wij bedriegen ons misschien, maar gelooven het niet. Het Fransche monument tegenover het Nederlandsche en dat van Pruissen en Engeland kan daar ter onderrigt des volks en van staatslieden staan. Weerde Frankrijk met de schendende hand der Belgen van het monument af, zij in ijlhoofdigheid den grafzuil van boven de [illegible] en onzer bloedsbetrekkingen wilden [illegible] alleen den gelukkigen [illegible] vergeet of geene onderscheiding [illegible] wordt er dan van het beginsel dat den krijgsman moet bezielen? Of zijn de eerezuilen die in Europa zijn opgerigt op de slagvelden, alleen aan overwinnen gewijd geworden! En leest men niet menigmaal een gedenknaald: Hier vielen de dapperen, die voor hun vaderland den heldendood gestorven zijn?

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Op den 27sten ll. stierf te *Leipzig* de groothertogelijk Hessische geheimraad, Ridder der Saksische burgerlijke orde van verdienste K. H. L. Pölitz, sedert 1815 aan de hoogeschool te *Leipzig* verbonden, eerst als hoogleeraar in de geschiedenis en statistiek, daarna als hoogleeraar in de staatkundige wetenschappen. Pölitz die in het jaar 1772 te *Ernsthal* in *Saksen* geboren werd, was de zoon eens predikants; in 1794 studeerde hij te *Leipzig*, werd in het volgende jaar tot leeraar in de zedekunde en geschiedenis [illegible] in 1805 naar *Leipzig* beroepen, waar hij het ambt van hoogleeraar in de wijsbegeerte aanvaardde en nog in hetzelfde jaar naar *Wittenberg* verplaatst als leeraar in het natuur- en volkerenregt, terwijl hij in 1808 Schröck in betrekking van hoogleeraar in de geschiedenis opvolgde. Na de ontbinding der hoogeschool kwam hij in 1815 naar *Leipzig* terug. Zijne staat- en geschiedkundige werken, die ook ten deele in onze taal werden overgebragt, hebben hem eene welverdiende en duurzame vermaardheid verworven. Zijne bibliotheek, bestaande uit 30,000 deelen, heeft hij aan den raad van *Leipzig* vermaakt. — De hoogeschool te *Bonn* heeft dezer dagen verloren den gewonen hoogleeraar in de klassische letterkunde en directeur van het philologisch seminarium C. F. Heinrich, na een langdurig ziekbed in zijn 64ste levensjaar overleden. — Terwijl men uit *Göttingen* schrijft dat de hoogleeraar Ewald een beroep naar de hoogeschool te *Tübingen* gekregen heeft, wordt uit *Leipzig* gemeld, dat zoowel de genoemde geleerde, als de even als hij te *Göttingen* ontslagen hoogleeraar Dahlmann, te *Leipzig* in den aanstaanden zomer privaat collegien zullen houden. — De geneeskundige faculteit te *Berlijn* heeft onlangs eene prijsvraag uitgeschreven over de oorzaak en de eigenschappen van de griep, en den prijs toegekend aan den geneesheer Gluge. Naar deszelfs meening is de griep een der noodlottige kwalen, die even als de *cholera* uit het Oosten tot ons is gekomen. Reeds voor eeuwen was deze ziekte in ons werelddeel bekend, en zou men sedert lang een resultaat omtrent deszelfs geregelde of ongeregelde verschijningen hebben kunnen opmaken, wanneer de geneeskunst in vroeger dagen naauwkeuriger aanteekeningen daaromtrent had gehouden. De heer Gluge heeft de verschijning dezer ziekte sedert het jaar 1323, tot negen en twintig malen toe kunnen aanwijzen; dienvolgens zou de griep zich omtrent tienmalen in iedere eeuw vertoonen; maar bij de vergelijking van hare verschijning in de tegenwoordige eeuw en uit hoofde van het gezegd verzuim in de aanteekeningen moet zulks als te gering worden aangemerkt. In onze eeuw toch heeft die epidemie zich reeds vijf malen vertoond en wel in de jaren 1800, 1803, 1831, 1833 en 1837; in de vorige eeuw elf malen, zonder eenige regelmatigheid in den tijd van terugkeer. Wanneer de griep zich vertoont, overheert of doorloopt zij bijna de helft van onzen aardbol en spaart zelfs op zee de equipagien van schepen niet, die in langen tijd geene gemeenschap met het land gehad hebben. Men moet derhalve de oorzaak dezer ziekte voornamelijk aan eene verandering in de athmospher toeschrijven. — De verzameling van anatomische en pathologische preparaten van den in *Frankfort* overleden geheimraad von Sömmerring is thans voorloopig in de zalen van het nieuwe Akademiegebouw te *Gieszen* geplaatst geworden. Nog bij het leven van den heer Sömmerring werden van wege de Akademien van *Londen* en *Wilna* vergeefsche moeite gedaan, om deze fraaije verzameling magtig te worden. Dezelve is door den Groothertog van *Hessen* van de erven gekocht en maakt thans een der sieraden van de Gieszensche Hoogeschool uit. — De bekende schrijver en reiziger Vorst Pückler Muskau, die gelijk reeds gemeld werd, van zijne reize in *Opper-Egypte* te *Alexandrie* teruggekomen is, is voornemens om van daar de reis naar *Damaskus* aan te nemen en onder de hem verleende bescherming van Ibrahim Pacha de puinhoopen van *Palmyra* en *Balbeck* te bezoeken. Tegen het Paaschfeest wilde hij te *Jeruzalem* terug zijn. Mehemed-Ali en zijn zoon betoonden den geestigen schrijver steeds dezelfde onderscheiding en welwillendheid. — In het boekhandelhuis van Arnold te *Dresden* zal eerstdaags eene nieuwe overzetting in het Duitsch van Dante's *divina Comoedia* het licht zien; zijnde een arbeid van den Prins Johann van *Saksen*, waaraan hij sedert jaren gearbeid heeft en die reeds afzonderlijk gedrukt was, doch niet in den handel gekomen. Men zegt dat deze vertaling althans voor geene andere behoeft onder te doen.

Rusland. — Z. M. de Keizer van *Rusland* heeft aan den heer Ph. de Girard, hoofd-ingenieur der mijnen van het koningrijk *Polen*, een diamanten ring ten geschenke gezonden als een blijk van hoogstdeszelfs tevredenheid voor de uitvinding door den heer Girard gedaan van twee nieuwe werktuigen, *chronothermometer* en de *meteorograaph*, die de verdienste van den kundigen ingenieur, welke zich door meer andere uitvindingen van werktuigkundigen en industrielen aard reeds een naam had gemaakt, op nieuw gestaafd hebben. De chronothermometer is een werktuig dat reeds sedert verscheidene jaren den gevel van het gebouw der bank te *Warschau* ten sieraad strekt; het duidt op eene telkens veranderende en op eenen tamelijken afstand zigtbare plaat de gedurige veranderingen aan die er in het luchtgestel sedert de jongste vier-en-twintig uren zijn voorgevallen. Een nog belangrijker werktuig wordt de meteorograaph gezegd te zijn; in een der zalen van het observatorium te *Warschau* geplaatst, bevat hetzelve op een enkel blad papier onafgebroken de reeks der voornaamste verschijnselen van de atmospheer, zooals: de afwisseling van de temperatuur, die van den barometer, de hoeveelheid van den gevallen regen, de rigting van den wind en deszelfs snelheid. Al die verschijnselen vindt men op hetzelve ieder oogenblik van den dag aangeteekend, zoodat de verzameling der dagelijksche bladen het volledigste register bevat dat er ooit van weerkundige waarnemingen werd gehouden. Van beide de werktuigen worden er voor de observatoriums van *Warschau* en *St. Petersburg* vervaardigd, terwijl de uitvinder de teekeningen derzelve naar *Parijs* ten geschenke aan de koninklijke maatschappij van wetenschappen heeft toegezonden. — Op den 14den Februarij vierde een der verdienstelijke Russische schrijvers de fabeldichter en tooneelschrijver Krulow, een meer dan zeventigjarige grijsaard, met zijn geboortedag, tevens het feest dat hij voor vijftig jaren als schrijver optrad. Een aantal geleerden en aanzienlijken had zich te zijner eer op een prachtig feestmaal vereenigd. De werken van Krulow onderscheiden zich vooral door hunne nationale strekking. Het eigendomsregt zijner fabelen, uit acht deeltjes bestaande, werd onlangs door een Petersburger Boekhandelaar voor 40,000 roebels banco overgenomen.

Frankrijk. — Op den 3den hield de Akademie van zede- en staatkundige wetenschappen te *Parijs* eene buitengewone vergadering, welke met belangstelling te gemoet gezien, door de aanzienlijkste lieden, door de leden van het Instituut, zoowel als door de hoofden der diplomatie en van het openbaar bestuur werd bijgewoond. De heer de Talleyrand zou in zijne hoedanigheid als lid der Akademie de lofrede op wijlen den graaf Reinhart houden. Hij wilde, zooals hij zou verklaard hebben, eene laatste maal nog het spreekgestoelte beklimmen, om zijne hulde te brengen aan de nagedachtenis van een zijner oudste en beproefdste medearbeiders op de baan der openbare betrekkingen. Op den arm van den heer Mignet leunend binnengekomen, nam de heer de Talleyrand het woord, na de voorlezing eener verhandeling van den heer Naudet over de Romeinsche letterkunde. Nog met dezelfde scherpzinnigheid, le-

vendigheid en juistheid van gedachten toegerust, waardoor hij sedert lang eene algemeene vermaardheid heeft verworven, scheen hij in zijne schildering van het wisselvallig leven zijns geweden vriends, die van een lager standpunt in de diplomatie tot den post van minister van buitenlandsche zaken opklom, van minister weder consul werd, — en bij de schets van zijn karakter en zijn leeftijd, zooals het *Journal des Débats* zich uitdrukt, de getuige van een reeds verwijderd verledene, zich ongedwongen en met gemak op de hoogte van het tegenwoordige houdende, even als die gelukkige vaartuigen, welke steeds op de golven blijven, hoe bemeegbaar en snel zij zijn. In de voorstelling van het leven des graven REINHART erkende men den man die van den tijd van LODEWIJK XVI zich onder alle regeringen had weten staande te houden; bij de ontwikkeling van een geliefd denkbeeld door den graaf REINHART gekoesterd, om den handel in oorlogstijd een algemeen vrijgeleide te verzekeren, drukte hij zich met een vuur uit, gelijk een jeugdig opgewonden staatkundige van de tegenwoordige eeuw zou doen; bij de afteekening van de diplomaten der oude monarchy betoogde hij, hoe alleen door grondige kennis over de menschen kon geheerscht worden. Een gedeelte der lofrede kon de ministers en gezanten tot eene goede les strekken; het beeld door hem van een' minister van buitenlandsche zaken ontworpen was vol scherpzinnigheid en fijne opmerkingen. Schoon reeds in zijn 84ste jaar had de heer DE TALLEYRAND de hulp van eene bril bij zijne voorlezing niet noodig. Zijne stem was nog vast en zijn organ duidelijk, zoodat hij overal in de zaal kon gehoord worden. Zijne rede werd met algemeen gejuich beantwoord. — Op den 1sten dezer is de jaarlijksche tentoonstelling van schilderijen van levende meesters op de *Louvre* voor het publiek opengesteld geworden. Dezelve munt echter dit jaar niet bijzonder uit door uitstekende stukken van de voornaamste meesters, en moet alzoo reeds daardoor voor de tentoonstellingen van vroegere jaren onderdoen; eene omstandigheid die naar sommiger gevoelen juist moet toegeschreven worden aan de jaarlijksche hernieuwing der tentoonstellingen en die eene van derzelver nadeelige zijden is, naardien men niet ieder jaar verwachten kan van hetzelfde penceel een ander stuk van groote compositie en bewerking te aanschouwen. Dit jaar heeft de heer INGRES niets uit *Rome* toegezonden; ook de heeren P. DELAROCHE en H. VERNET hebben de uitvoerige stukken waaraan zij arbeiden niet kunnen voltooijen; even zoo de heer SCHEFFER. Onder de stukken die eenige opmerking verdienen worden genoemd: een stuk van ZIEGLER, voorstellende *Daniel in den leeuwenkuil*; een stuk van E. DELACROIX *Medea hare kinderen ombrengende*; een ander van GIGOUX, voorstellende *Cleopatra hare vergiften op hare slaven beproevende*; dit stuk werd reeds in het verleden jaar aangeboden, maar toen door de commissie als onvoltooid afgewezen. Aan voorstellingen van de inneming van *Constantine* en portretten van den hertog VAN NEMOURS ontbreekt het niet. Voor het overige is er onder de keus van de stukken die men megt doen, geen enkel dat zich veel boven het middelmatige verheft. Nog meer dan 1400 stukken zijn door de commissie afgewezen. Van de beeldhouwwerken wordt weinig gezegd. Het getal der ten toon gestelde kunstvoorwerpen bedraagt dit jaar: 1807 schilderstukken, 132 beeldhouwwerken, 23 bouwkunstige voorwerpen, 54 gravures en 16 lithographien. Het getal inzenders bedraagt 1047, waaronder 139 vrouwen.

NEDERLANDEN. — De bestuurders der koninklijke school voor nuttige en beeldende kunsten te *'s Hertogenbosch* hebben op nieuw het programma bekend gemaakt eener prijsuitloving en tentoonstelling van voortbrengselen van schilder- en teekenkunst, door Noord-Nederlandsche meesters, te *'s Hertogenbosch*, voor het jaar 1838. De door het genootschap uitgeloofde Eereprijzen zullen toegekend worden aan de makers van een viertal der best geoordeeld wordende schilderstukken als: in het vak der geschiedenis, een prijs van *twee honderd vijftig guldens* en een zilveren eerepenning voor eene schilderij ter groote minstens van 80 bij 64 Ned. duimen, voorstellende *het afscheid van Hector en Andromache*; 2 een prijs van *een honderd en vijftig guldens* en eenen zilveren eerepenning voor een huiselijk tafereel, ter grootte minstens van 60 bij 48 Ned. duimen, voorstellende: *het voorlezen van een testament*; 3. een prijs van *een honderd guldens* en eenen zilveren eerepenning voor een landschap, voorstellende *een wintergezigt* ter grootte van 60 bij 48 Ned. duimen; en 4. een prijs van *vijftig guldens* met den zilveren eerepenning voor het best geoordeeld wordende *bloemstuk*, ter grootte van 45 op 35 Ned. duimen. De tentoonstelling zal van den 15den Augustus tot den 15den September in het gebouw der school geopend zijn; de stukken moeten voor den laatsten Julij aanstaande vrachtvrij worden ingezonden aan den heer J. DENIS, Directeur der voornoemde school; de bekroonde stukken blijven het eigendom der school.

473ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

19de Trekking.		20ste Trekking.	
N°. 6999	een prijs van 1000 gl.	N°. 8375	een prijs van 1000 gl.
» 15771	» » » 1000 »	» 17861	» » » 1000 »
» 24491	» » » 1000 »	» 15274	» » » 5000 »
» 7587	» » » 1000 »		
» 2356	» » » 1000 »		

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (6 *Maart*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53⅞, $\frac{5}{16}$; dito 5 pCt. 101$\frac{1}{16}$; Kansb. f 22$\frac{11}{16}$; Amort. Synd. 4½ pCt. 94$\frac{15}{16}$, 95; Handelm. [illegible]; O. L. 5 pCt. 99½; Ardoine 5 £ 18$\frac{3}{16}$; Columb. 21⅛; Braz. 76.

. Heden beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen *ZOON*, A. M. P. VAN GELSDORP, geliefde echtgenoo van J. F. LOEFF, *Ritmeester bij het Regiment ligte Dragonders N°. 4.*

WAALWIJK, 4 Maart 1838.

Algemeene en Bijzondere Kennisgeving.

Menagerie.

Zekere en finale sluiting op Zondag 11 Maart.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijne Menagerie tot Zondag uiterlijk ter bezigtiging zal open blijven, en dat de Dieren waarmede de Heer MARTIN zijne Exercitien heeft gedaan, te zien zijn, waaronder dezelfde Leeuwin waarvan men in het jaar 1832 verslag deed, als hebbende het hoofd van den Heer MARTIN afgebeten, en waarmede hij nu echter nog zijne exercitien heeft ten uitvoer gebragt.

De Ondergeteekende heeft de eer de Heeren Bestuurders der Gestichten uit te noodigen, om op Donderdag 8 dezer van 's middags 1 tot 4 ure hunne Pupillen de Menagerie *gratis* te laten bezigtigen, (de Kinderen der Stads-Armscholen daaronder begrepen) mits begeleiding hunner Onderwijzers.

Ook biedt de Ondergeteekende eene collectie vreemde KAMER-VOGELEN, alsmede sprekende PAPEGAAIJEN, kleine AAPJES, zoowel ter Verling als ter Koop aan, tot eenen civielen prijs.

CORN. VAN AKEN.

De Poorten dezer Vesting zullen van heden af tot Zondag avond open blijven tot 9 uren.

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

IN HET EERSTE RESSORT.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. AGENTSCHAP BREDA.

VERKOOPING VAN

EIKEN BOOMEN, DUNZEL EN NOEITAKKEN,

in het Liesbosch,

MASTEN SPARREN, DUNZEL, ENZ.

in de Mast- en Ulvenhoutsche Bosschen onder 's Prinsenhage en Ginneken.

De Agent van het Domein te *Breda*, als daartoe geautoriseerd, zal, op de navermelde dagen, uren en plaatsen, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, Publiek Verkoopen, te weten:

Op Maandag den 19. Maart 1838, 's morgens om 10 ure, ten Huize en Herberge van JAN VAN ALPHEN, in den *Zandberg*, buiten de Ginneken Poort der Stad *Breda*.

41 kavelen MASTEN SPARREN en DUNZEL, waaronder een extra zware MASTEN-BOOM, in het *Mastbosch* onder *'s Prinsenhage* en *Ginneken*.

19 kavelen dito SPARREN en DUNZEL in het *Ulvenhoutsbosch* onder *Ginneken*, en

1 kavel gehakt liggende HEESTERS en PLANTZOEN op het *Speelhuis* in den Polder van *Bavel*.

Op Woensdag den 21. Maart 1838, 's morgens om 10 ure, ten Huize en Herberge van PIETER DIELEMANS, in de *Bloemkool* te *'s Prinsenhage*.

38 kavelen zoo op stamstaande als gehakt liggende EIKEN en andere BOOMTJES, DUNZEL enz., in differente perken van het *Liesbosch*, onder *'s Prinsenhage*.

De Konditien van Verkoop liggen ter lezing ten Kantore van den Agent, terwijl bij de Plantaadjemeesters nadere informatien en aanwijzing mitsgaders de Notitien te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,

M. SMITS.

. Een LOTELING [illegible] Klasse [illegible] Nummer is ten deel gevallen, en die meer dan zes jaren dienst van de staande Armee is gepasporteerd, wenscht gaarne als in NOMMER VERWISSELAAR voor de ligting 1838 tegen de somma van **700** Guldens op te treden. Zullende de uitbetaling dezer penningen in eens [illegible] geschieden, zonder iets te genieten bij goedkeuring voor den Militie Raad en inlijving op het Provinciaal Gouvernement of Depo van het Korps, edoch zoodra de gesubstitueerde van de verantwoording is ontheven. Hier iemand op reflecterende, vervoege zich met vragtvrije Brieven onder het adres aan A. VAN DEN DONGEN, in de Nieuwstraat, bij het Kanaal, N°. 449, te *'s Bosch*.

Te Breda bij BROESE EN COMP., Boedrukkers en Boekverkoopers.